

περάτωσε δὲ ὁ γερμανὸς Gluck ὀλίγας δεκαετοῖδας βραδύτερον. Ἡ γαλλικὴ μουσικὴ κέκτηται ἐκφραστικωτάτην, ιδιοφυῖαν καὶ μολονότι ἐν τῇ ρυτορικῇ κλίσει τῆς γλώσσης καὶ ἐν τῇ ἐλαφρότητι τῆς δραματοθεατρικῆς ἐνεργείας συγγενεύει πρὸς τὴν ιταλικήν, οὐχ ἡττον διατελεῖ αὔτη, ὑδὲ ὅλας τὰς οὐσιώδεις ἐπόψεις, ἐν ἀληθεῖ ἀντιθέσει πρὸς ἐκείνην. Ὁ τονίσμος καὶ ὁ ρυθμὸς ἐν τῇ γαλλικῇ μουσικῇ εἶναι ὄρυματικά, δαφῆς καὶ λεπτά, μὴ συγχεόμενα ἐν τῷ χειμάρρῳ τῶν τόνων, ὥστε ἐν τῇ Ἰταλικῇ, τὰ δὲ μελῳδικὰ βραχέα καὶ φειδωλά. Τούναντίον ἡ ἀρμονικὴ μελοποΐα, ἐν συγκοίσει πρὸς τὴν ιταλικήν καὶ γερμανικήν, ἡττον ἀνεπτυγμένη καὶ μᾶλλον εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν ἢ τὸ ωδαῖον ἀποβλέπουσα. Ως ἐκ τούτου ἡ γαλλικὴ μουσικὴ εἶναι μὲν κατάλληλος διὰ τὴν σκηνήν, ἐφ' ἣς καὶ μεγάλως πύδοκιμπεν, ἐνῷ εἰς τὰ κυριώτατα μουσικὰ εἴδη, τὴν ρυτορικήν δύναμιν καὶ τὴν ὄργανικήν, ἵποδεεστέρας σημασίας τυγχάνει.

Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τῇ μεσομερινῇ Γερμανίᾳ πρωτίως μὲν εἰσήχθησαν τὸ μελόδραμα καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν μελόδραμα, διετέλουν δικαὶοι ταῦτα ἐντὸς τῶν ὄριων τῆς ιταλικῆς γλώσσης καὶ τῶν τύπων τῆς ιταλικῆς μουσικῆς. Ἀπ' ἐναντίας σπουδαῖαι βελτιώσεις ἐπετεύχθησαν εἰς διαφορὰ τὴν ὄργανικὴν μουσικήν, μορφουμένου ἐλευθέρου διλογίου πνεύματος, ὥστε τὸ πρῶτον παρά Haydn ἀνῆλθεν εἰς ἀληθὲς ὑψῆς τέχνης. Αἱ ἔξαρχετοι ἀπόπειραι τοῦ Gluck ἐν τῷ ιταλικῷ μελοδράματι τῆς Βιέννης παρηγαγοῦ τὰ θεωρέσια δημιουργήματα τοῦ Mozart, ἀτίνα τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ Gluck ἐπιδιωχθὲν μουσικῶς ἐνεβάθυνον, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ Haydn ἐπιτευχθὲν περαιτέρῳ προηγούμενον, τελειοποιημένου οὕτω τοῦ ιταλικοῦ μελοδράματος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε καὶ κωμικὰ στοιχεῖα ἐνεῖχεν. Διὰ τῶν ἐπενεγχεισῶν βελτιώσεων ὑπερηκοντίσθη τὸ ιταλικὸν μελόδραμα, νέου εἰς τὸ γερμανικὸν μελόδραμα διανοιγμένου σταδίου. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐνεσφράκωθη τέλος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Beethoven καὶ ἀνῆλθεν ἐν τῇ περιπαθεῖ ὄργανικὴ αὐτοῦ μουσικὴ εἰς τὸν ὑψηστὸν τῆς τελειότητος βαθύον. Μετὰ τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τοῦ Beethoven (1827) τελευτὴ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ μουσικὴ ἐν ἀπάσαις ταῖς μουσικαῖς χώραις ἦν ἔθνική, ἐνῷ τὰ μουσικήματα τῶν πρώτων κορυφαίων καθολικὸν ἥπιον χαρακτῆρα περιεβάλλοντο, καὶ ἀνακαίνεται νέα περίοδος, καθ' ἣν ἡ Μουσικὴ ἀποκαθίσταται κορυφοπολιτική.

Ἐν Βιέννη οὖν πρῶτη μάχη γινεται τοῦ θεωρέσιον τοῦ Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΙΛΙΟΥ ΠΕΡΣΙΣ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

κατ' ἔμμετρον παράφρασιν

ἈΛΕΞΑΝΔΡΩΥ Σ. ΚΑΣΔΑΓΛΗ.

(Συνέχεια* ἴσες ἀριθμὸν 31).

Οὕτω δὲ νῦν τοῦ Αἰαντὸς δ. Ὁδυσσεὺς κρατήσας, πρὸς τὴν Αἰγαίαν ἔρχεται τῆς Σύγιπτης γῆν, ἐνθα ποτὲ αἱ Δημνιαι φονεύσασαι τοὺς ἄνδρας, δεινὸν προσῆψαν δνειδος τῇ ἑαυτῶν πατρίδιοι τοῦ μία δὲ μόνη ἐκ πασῶν φιλόστοργος τυχοῦσα, ἐκ τοῦ θανάτου ἐσφύσε τὸν γηραιόν πατέρα. Ἐνταῦθα νῦν πλαστίστοις κατενεγχεῖς δ. ἥπως, καὶ τὰ Τιρύνθια λαβόν τοῦ Ἡρακλέους σπλα, εἰς Τροίαν ἐπανέρχεται μετὰ τοῦ Φιλοκτήτου, τὰ ποθητὰ τοῖς Ἀχαιοῖς ἀνακομίζων βέλον. Ἀφοῦ δὲ τούτων ἀρωγῆ μετὰ τοδούτον χρόνον, χειρὶ τῷ πολέμῳ τῷ μακρῷ ὑστάτη ἐπετέθη, ἡ Τροία μὲν κατέπεσε σίν τῷ κλεινῷ Πριάμῳ, τοῦ δὲ Πριάμου ἡ γῆν ὄρφανισθεῖσα πάντων,

καὶ τὴν μορφὴν ἀπέβαλε τὴν ἀνθρωπίνην τέλος, εἰς λάδρον δ. ἡ ταλαιπωρος μεταμεμφεῖσα κύνα, ταῖς ὑλακαῖς κατέπληξε τὰς ἀλλοτρίας αὔρας.

Καὶ νῦν μὲν δοριάλωτος ἡ Ἰλιος καπνοῦται², καὶ τὸν μακρὸν Ἑλλήσποντον καλύπτει ἡ αἰθάλη· οὐτ' οἰκων φείδεται τὸ πῦρ, οὔτε λαμπρῶν μεγάρων, ἀλλὰ ἀκούμπτος ἡ φλὸς τὰ πάντα σύναρπτάει. Πρὸ τοῦ βωμοῦ δ. Πριάμος τοῦ θεοδυπτοῦ πίπτει³, ὀλίγῳ δ. ἡ φοιβόληπτος τῆς κόμης ἐλκομένη· μάτην τὰς χειρὰς τὰς λευκὰς πρὸς τὸν αἰθέρα τείνει· καὶ αἱ Τρωάδες δέσποιναι τῶν οἰκων ἐξελθοῦσαι, εἰς τοὺς ναοὺς προσθεύγουσι τοὺς καταφλεγομένους· ἐκεῖθεν δὲ τὰ πάτρια περιβαλλούσας βάθρα, λείαν αὐτὰς ἐπίθιθον οἱ νικηταὶ ἐκσπάσιν· ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ ριπτεται δ. Ἀστυάναξ πύργων, ἐφ' ὃν δὲ μῆτη πρότερον κομίζουσα τὸν παῖδα. διὰ χειρὸς ἐδείκνυε πολλάκις τὸν πατέρα, γενναῖος ἀμυνόμενον ὑπὲρ τῆς βασιλείας, καὶ ἔαυτῷ ἀθάνατον περιποιοῦνται κλέος. Νῦν δ. ὁ θροός τοῖς Ἑλλαῖσι κελεύει τὸν ἀπόπλουν, οὐρίων δὲ πληρούμενα πνευμάτων τὰ ιστία, πόνων ἐλεύθερον τὸν πλοῦν τοῖς ναύταις ὑπισχνοῦνται. «Χαῖρε, ὁ Τροία προσφιλές», βοῶσιν αἱ Τρωάδες, καὶ τὸ πάτρῷον ἔδαφος αἱ δυτικεῖς φιλοῦσαι, τοὺς οἰκους καταλείπουσι τοὺς κατηρειπωμένους, καὶ, «Δοῦλαι ἀπαγόριμα», περιπαθῶν φινοῦσιν. Τστάτη δ. ἐν τοῖς μνήμασι τῶν τέκνων εὐρεθεῖσα, οἰκτράν τὴν δψιν φαινουσα ἡ γηραιά Ἐκάπη, αἰχμάλωτος ἀπάγεται πρὸς τὸν Ἀργεῖον στόλον· τὸν τοῖς ψυχροῖς ἐγκύπτουσαν τῶν τεθνεώτων τύμβοις, καὶ τοῖς δότοῖς φιλήματα καὶ δάκρυα διδοῦσαν, αἱ ἀπτινεῖς ἀπέσπασαν τοῦ Ὁδυσσέως χεῖρες· ἀλλὰ δύμας τὸν τοῦ Ἐκτορος ἀνελογέντη κόνιν, καὶ συρούμενη τὸν σπιδόνην ἐπὶ τοῦ στάθους φέρει· πτωχὴν καὶ μόνην προσθοράν δ. ἐπὶ τοῦ φίλου τάφου τὸν πολιάν τῆς κεφαλῆς καταλιμπάνει κόμπην· οὐδὲ ἔτερον τι ἔχουσα ἡ δύσμοιρος πρεσβύτης, τὸν τύμβον βρέχει τοῦ παιδὸς διὰ πικρῶν δακρύων.

Ἄντικρους δὲ τῶν Φοργῶν, διπού τοῦ Τροία πότη, ἀντίπορος τις ἔστι γῆ, ἡ τῶν Βιστόνων χῶρα, ἐνθα ἐντὸς πολυτελῶν ἀνακτορίων μένων, λαὸν εὐθύνων εὗτιππον δ. Πολυμῆστωρ ἀρχεῖ· πρὸς δὲ κρυφίως ὁ πατήρ ἔξαγαγὼν τῆς Τροίας, τρόφιμον, δ. Πολυάδωρε, παρέδωκε σε παῖδα, ὁρθῶς ποιῶν δ. ἀπέστησε τῶν Δαρδανίων ὅπλων, εἰ μὴ καὶ χρήματα πολλά, τοῦ ἔργου τὴν αἰτίαν, ψυχῆς δ. ἀπλάστου προτροπήν τοδαῦτα προσετίθει. «Οτι τὴν τύχην τῶν Φοργῶν μόλις πεδούσαν ἔγνω, ξίφος λαβὼν ἀνδίον δ. τῶν Βιστόνων ἄναξ, εἰς τοῦ τροφίμου τὸν λαιμὸν ἀγαλεώς ἐμπίγει, καὶ ἵνα δύνῃ τῷ σώματι τοῦ δολοφονηθέντος πᾶν τοῦ στυγνοῦ ἐγκλήματος ἐξαλειφθῆ σημεῖον, ἀπνούν τὸν παῖδα ἀγαγών ἐφ' ὑψηλοῦ σκοπέλου, εἰς τὰ τοῦ πόντου κύματα, δ. δολοφόνος, φίττει.

Καὶ ἥπιον ἀφικόμενος εἰς τὰς Θρακίας θῖνας⁸, τοῦ στόλου τὰ πρυμνήδια προσδένει δ. Ἀτρείδης· ἐνταῦθα μένων δ. ἀσφαλῆς τὸν χρόνον κατατρίβει, πλοῦν προσδοκῶν εὐάνεγον καὶ πραοτέρας αὔρας· δτε ίδον ἐκ τῶν τῆς γῆς ἀναρρογχέντων στέργων, τοσοῦτος τὸ ἀνάθημα οἷος καὶ ζῶν ὑπηρχει, δ. Ἀχιλλεὺς ὡς ἀπειλῶν παρίσταται τὴν δψιν, καὶ τὴν μορφὴν τὴν χαλεπήν ἀγαλαβῶν ἐκείνην, δτε δηνὸς ἀνομον ἔξαγαγὼν τὸ ξίφος, δηνὸς κατὰ τοῦ μείζονος ἐφώδυντεν Ἀτρείδου, καὶ, «Ούτω, λέγει, ἀδημονες τῆς Ἀχιλλείου μηνῆς⁹, δ. Ἀχαιοι, ἀπέρχεσθε, ωδεὶ ἐμοῦ δέξατε, ἐν τῷ χθονιῷ μετ' ἐμοῦ συγκατωρύχθη τάφος· Μὴ τοῦτο, φίλοι, γένοιτο! ἀλλὰ δ. Πολυξένη

NEOLOGOR

γέρας τῷ τύμβῳ τῷ ἐμῷ καὶ πρόσθια γενέσθω». Οὐ μὲν εἶπον εἰς τὰς μονάς ἀπῆλθε τὰς οἰκείας· τῇ τοῦ εἰδώλου δὲ φωνῇ τῶν Ἀχαιῶν πειθέντων, ἀνηλεὼς τῶν τῆς μητρὸς ἀποσπασθεῖσα κόλπων, τῶν κόλπων, φεῦ! ὡν ἔμενε παραμυθία μόνη, ή γενναιόφων τὴν ψυχὴν ἀλλ' ἀτυχῆς παρθένος, ὃντας δὲ κρείδσων γυναικὸς τὴν τε φυήν καὶ φύσιν, εἰς τοῦ Πηλείδου ἀγεταὶ τὸν τάφον πρὸς θυσίαν, καὶ ἐπὶ τοῦ τύμβου τοῦ δεινοῦ σφαγιασθεῖσα θυησκει. Τπέρ αὐτῆς δὲ ἐμφροντὶς ἡ παναθλία κόρη¹⁰, πρὸ τοῦ βωμοῦ ἀτάραχος τοῦ ἀμειλίκτου ἔστη, καὶ τῆς θυσίας ἔτοιμα τὰ ἱερὰ ἰδοῦσα, καὶ παρ' αὐτὴν ἵσταμενον τὸν τοῦ Πηλείδου παῖδα, τὸ ξίφος τὸ μελάνδετον διὰ χειρὸς κρατοῦντα, καὶ ἀπανθρώπως ἐπ' αὐτὴν ἐρείδουτα τὰς ὄψεις, «Ἄχην ποιοῦ τοῦ αἵματος τοῦ εὔγενοῦς μου, λέγει, καὶ τῷ λαϊῳ ὡς τάχιστα τὸ φάσγανον βυθίσας ἡ τῷ ἀθύῳ στήθει μου συντέλεσον τὸ ἕργον»· (διὰ χειρὸς δὲ ρύξασα τὸν μαλακὸν χιτῶνα γυμνὸν ἀπ' ἄκρου τὸν λαϊμὸν μέχρι τοῦ στήθους φαίνει) καὶ ζῶσα, λέγει, ἀληθῶς ἐγώ ή Πολυξένη, δούλη οὐδέποτε οὐδενὸς θὰ ἀνεχθῶ νὰ γείω· οὐδὲ θεός τις τῷ ἐμῷ θὺ μαλακθῆ θανάτῳ· «Ἐν δὲ καὶ μόνον παρ' ὑμῶν, εἰ δυνατόν, αἰτοῦμαι, ίνα τὸ τέλος τὸ ἐμὸν μὴ ἐπιγνῷ ἢ μήτηρ· ἐκείνην μόνη κώλυμα τυγχάνει μοι τοῦ πόθου, ἐκείνην μόνην τέμνει μοι τὴν τοῦ θανάτου τέρψιν. καίπερ ἐκείνης ή ζωὴν ἀξιωτέρα οἴκτου, καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἐμοῦ πολυδακρυτοτέρᾳ. Υμεῖς δὲ πόρωις ἴστασθε, καὶ ίνα μὴ ὡς δούλη πρὸς τὰς ψυχὰς ή δύστηνος ἀπέλθω τὰς Στυγίας, εἴ τι αἰτοῦμαι δίκαιον καὶ ἄξιον τοῦ γένους, μὴ τῆς παρθένου ἀπτεσθε διὰ χειρὸς οἱ ἀνδρες· οἳ τὸ αἷμα τὸ ἐμὸν ἐλεύθερον ἐκρεύσαν, μᾶλλον εὐπόδισκον θὰ ἡ τῷ ὑμετέρῳ φίλῳ, οὐν ἵλασμὸς ἐπέρωτο καὶ σφάγιον νὰ γείω. Εἰ δὲ τοῦ στόματος ἐμοῦ οἱ τελευταῖοι λόγοι, τινὰς ὑμῶν εἰς ἔλεος καὶ οἴκτον συγκινοῦσιν, (οὐδὲ τις δούλη δέεται, ἀλλ' ή Πριάμου κόρη), ἅκανθον δότε τῇ μητρὶ τῆς θυγατρὸς τὸ σῶμα, μηδὲ ή μήτηρ τὴν ταφὴν ἀντὶ χρυσοῦ ὠνείσθω· πλουτοῦσα μὲν ηδύγατο καὶ λύτρα νὰ παράσχῃ, νῦν τοῖς κρουοῦσις δ' ἀρκέσθητε τῶν μητρικῶν δακρύων»· Εἶπε, καὶ ἄπερ δάκρυα ἐπέσχεν ή παρθένος, τὰς τεθλιμμένας ἐπλόσαν τῶν παρεστώτων ὄψεις· αὐτὸς δ' οὐ Νεοπτόλεμος δακρυόδοιῶν καὶ ἄκων, τὸ ξίφος ὥσας ἔσχισε τὰ τῆς παρθένου στέργνα. Ή δὲ ἐκλεῖπον κάμψα κατὰ ἐδάφους γόνου, μέχρι δ' ἔσχάτων ἀτρομον διατηροῦσα ὄψιν, καὶ πίπτουσα ἐφρόντισε τὰ μέρη νὰ καλύψῃ, ἡ ὡς εὐσχήμων ὄφειλε νὰ ἀποκρύψῃ κρόνο, μέχρι θανάτου δὲ ἀγνὴν ἐπὶ τοῦ τάφου πίπτει. Αἱ δὲ Τρφάδες τὸ νεκρὸν ἀναλαβοῦσαι σῶμα, τοὺς τῶν Πριαμιδῶν πολλοὺς ἀπαριθμοῦσι φόνους, καὶ πόδον, φεῦ! οὐδέρονται τοῖς πολεμίοις αἷμα εἰς τε καὶ μόνος ἔδωκεν οὐ τοῦ Πριάμου οἶκος. Καὶ δέ οὐχ ἄπτον κλαίουσιν, ὡς παναθλία κόρη, καὶ δέ, δέ τέως βασιλίς, περιπαθῶς θρηνοῦσιν, ὡς βασιλέως δύνευνε καὶ βασιλέων μῆτερ, μικρῷ μὲν πρόσθεν ή εἰκὼν τοῦ τῆς Ἀσίας ὄλβου, νῦν δὲ τῆς λείας τῆς κοινῆς μερὶς εὐτελεστάτην ἓντας προεἰλετο δὲ Οδυσσεὺς νικίσας, μόνον καθὸ τυγχάνουσαν τοῦ «Ἐκτορος μητέρα» οὕτω καὶ μόνον τῇ μητρὶ καίπερ νεκρὸς δὲ «Ἐκτωρ δεσπότην τέλος ἔαυτοῦ τὸν Οδυσσέα ἔσχεν. Ή δὲ τῆς κόρης τὸ ψυχρὸν περιβαλοῦσα σῶμα, κενόν, φεῦ! ήδη τῆς ψυχῆς τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης, ὅσα τοδάκις δάκρυα παρέσχε τῇ πατρίδι, καὶ τοῖς παισι καὶ τῷ ἀνδρὶ, τοσαῦτα νῦν ἀφθόνως χέουσα βρέχει τὴν πληγὴν, καταφιλεῖ τὸ στόμα.

καὶ ὅστερ εἴωθεν ἡ γραῦς δεινῶς στεργοκοπεῖται· Η-
τὸν πολιάν δὲ ἐν τῷ σπικῷ συγκυλινδόυσα λύθρῳ, λοιψ
καὶ τοῖς διαίμοις ὄνυξι τὸ στήθος ὀρυπτομένη, πιπτά-
πολλὰ μὲν ἡ ταλαίπωρος ἐν οἷς καὶ τάδε λέγει: νήσις
“Ὕστατος πόνος, θύγατερ, θανατωθεῖσα κεῖσαι,
(ὅτι τίς ἄλλη λείπεται τῇ σῇ μπτρὶ ὁδύνη;) ἀνὴρ οὐτοῦ
ώς δὲ ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ στήθους μου τὸ τραῦμά σου νῦν βλέπω·
ίνα μηδὲν δὲ ἀναίμακτον τῶν τέκνων ἀπολέσω,
καὶ σύ, ὁ θύγατερ, πληγὴν ἐπὶ τοῦ στήθους φέρεις.
Καὶ ὅμως σύ, καθὸ γυνὴ καὶ ἀσθενῆς τὸν φύσιν,
ἀπὸ σιδήρου ἀσφαλίης τῇ σῇ μπτρὶ ἐδόκεις.
Τίς ἄλλος δὲ ὁ τὸ πάναγνον καταπιώσουσαί μου
εἰ μὴ αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ὀλετηρὸς τῆς Τροίας,
δὲ μὲν τοδούτων ἀδελφῶν ὁ ἀπίνης στερηθείσας,
ἐγὲ δὲ σοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπορφανίσας τέκνων;
Εἰ καὶ ἔξ οὐ διὰ χειρὸς τοξεύσαντες εὐστόχους
τὸν ἀπνυῖ ἀπέκτειναν ὁ Πάρις καὶ ὁ Φοῖβος,
«Πᾶς, εἶπον, τέλος ἀπεστί τοῦ Ἀχιλλέως φόβος».
ἄλλα καὶ νῦν μοι ἔμελλεν ἐπίφοβος νὰ γείνῃ,
ὅτι ἐκείνου οὐ σποδός καὶ τεθαμμένου ὄντος,
ἢ κόνις, λέγω, μαίνεται κατὰ τοῦ οἴκου τούτου,
τοὺς Πριαμίδας δὲ ὁ ἔχθρος καὶ ἐκ τοῦ τάφου κτείνει.
Οὕτω λοιπὸν πολύτεκνος ἔγενους δὲ Ἐκάπη,
ίνα πολὺς προσδέγενται τῷ Αἰακίδῃ πλοῦτος.
Δογκτητος ή Ἰλιος νῦν κεῖται ἡ μεγάλη,
καὶ ἡ μοιραία συμφορὰ ἐπῆλθε καὶ παρηλθε.
ὅτι τοῦ πληθους τοῦ πολλοῦ ἐλάφιθεν οὐ θύνος,
ἔμοι δὲ μόνη λείπεται τὸ τῶν Περγάμων ἄστυ,
ἄλλα καὶ οὕτω τῶν κακῶν οὐ φαίνεται τὸ τέλος,
καὶ ἄλλαι διαδέχονται δόνυαι τὰς δόνυας.
Ἡ δὲ μικρῷ μὲν πρότερον ἐν γυναιξὶ μεγίστη,
καὶ τοῖς γαμβροῖς ἰδεύουσα καὶ νύμφαις καὶ ἔγγόνοις,
καὶ τοῖς υἱοῖς καὶ τῷ ἀνδρὶ μεγάλᾳ δυναμένη,
αὐτὴ ἔγω ἢ δύστηνος, νῦν ἔσημος ἀπάντων,
καὶ ἐκ τῶν τάφων τῶν ἐμῶν ἀποσπαθεῖσα τέκνων,
εἰς ξένην γῆν ἀπάγομαι, τῇ Πνυελόπῃ δῶρον,
ἥτις εμὲ τοῖς δουλικοῖς ἀνιωμένην ἔργοις,
ταῖς τῆς Ἰθάκης γυναιξὶ διὰ χειρὸς δεικνύσα,
«Αὕτη, θὰ λέγη, ἡ γυνὴ ἡ εὐκλεής ἐκείνη,
ἡ τοῦ Πριάμου σύνευνος, τοῦ Ἐκτόδος ἡ μήτη».
Ἄλλα μεθ’ οὖσας ἔκλαυσα ἀπολωλότας παῖδας,
καὶ σύ, ὁ κόρο, τῆς μπτρὸς παραμυθία μόνη,
ἐξιλασμὸς τῷ τοῦ ἔχθροῦ ἐσφαγιάσθης τάφῳ.
οὐδὲ τὰ τέκνα ἔτεκον, ὡς φαίνεται, πρὸς ἄλλο,
ἢ πρὸς θυσίας καὶ σφαγῆς τῷ ἀπνεῖ Πλειδῇ.
Πᾶς μετὰ τόσας συμφορὰς οὐ σιδηρᾶ ἀντέχει;
πρὸς τί ἐνταῦθα ἐπὶ γῆς τὸν χρόνον κατατρίβω,
καὶ τί ἐπιφυλάσσεις μοι, ὁ γῆρας, τῇ ταλαίνῃ;
πρὸς τί, ὥμοτατοι θεοί, η πρὸς καὶ ἄλλα ἄλγη,
τὸν τῆς γραῦς οἰκτρὰν ζωὴν παθέλκετε μοι ἔτι;
Τίς ποτ’ ἔξ οὐ κατέπεσον οἱ τῶν Περγάμων πύργοι,
εὐδαίμονα πόδυνατο τὸν Πριάμον νὰ εἰπῃ
καὶ ὅμως οὗτως εὐτυχῆς ἀποθανὼν τυγχάνει,
εἰ καὶ ζωὴν ἀπώλεσε καὶ βασιλείαν ἄμα,
ὅτι οὐ σέ, ὁ θύγατερ, σφαγιασθεῖσαν βλέπει.
Ἡ μῆτρας ἀρά γέ θανῆς ὡς βασιλίς θὰ τύχῃς,
ἢ τὸ σῶμα θὰ δεχθῇ ὁ τῶν προγόνων τάφος;
Τοιαύτη μὲν τοῦ οἴκου σου ἡ τύχη οὐ τυγχάνει·
ἄλλα οἱ θρῆνοι τῆς μπτρὸς καὶ ἀλλοτρία ἀμμοὶς
πάντα θ’ ἀποτελέσωσι τὰ τῆς ταφῆς σου δῶρα·
οὐδὲ τερέδον τι ἔχομεν, τὸ πᾶν ἀποβαλόντες.
Εἰς δὲ καὶ μόνος λείπεται δι’ ὄν, φεῦ! ἕδον μόνον
ἐπὶ τοῦ δύναμαι τὸ ζῆν νὰ υπομείνω ἔτι,
ὁ νεαρὸς Πολύδωρος, ὁ φιλάτας τῶν παιδῶν,
οὓς τῶν ἀρρένων ὑστατον ἔμοι τυγχάνων τέκνων,
τῷ Ἰδμαρίῳ ἀνακτὶ πρὸς φύλαξιν ἐδόθη.
Τι ὅμως οὕτω κλαίουσα τὸν χρόνον κατατρίβω,
καὶ τὸν αἰμόρραγον μορφὴν βραδύνω ν’ ἀπολούσω,
καὶ τὸν πληγὴν τὸν χατζούσαν τῆς θυγατρὸς νὰ πλένω·

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- 1) Ἡβ. Ἀπόλλοδ. Βιβλ. 4 6' 17 Ὅγιν. Μυθ. 45
 2) Πρόβ. Εὐρ. Ex. 905—911 καὶ Τρφαδ. 7—9, 1295—1304.
 3) Εὐρ. Ex. 23 Βιργ. Αἰν. B' 512 καὶ ἐφ.
 4) Ἡ Καστενδρα, περὶ τῆς ἵδε Εὐρ. Τρφαδ. 70 Βιργ. Αἰν. B'
 403 Ἀπόλλοδ. Βιβλ. 3 6' 5.
 5) Μέμησις τῶν παρ' Εὐριπίδη στίχων Τρφαδ. 1119 καὶ ἐφ.
 λεύσθετε Τοφών
 νοφοργήν τόνδε Ἀστυάνακτ' ἀλοχοῖ μέλεαι
 νεκρόν, δην πάργων δίσκουμα πικρόν
 Δαναοῖ κτείναντες ἔχουσιν.
- 6) Ἡδε τὰ περὶ τούτου παρ' Οὐκήρω Ιλ. Z. 370—389.
 7) Ἀπαντά ταῦτα, ὁ φόνος τοῦ Πολυδώρου, ἡ σφαγὴ τῆς Πολυ-
 ζένης καὶ ἡ τύφλωσις τοῦ Πολυμήστερος δύνανται νὰ θεωρηθῶσι περί-
 ληψίς τῶν ἐν τῇ Ἐκάθῃ τοῦ Εὐριπίδου διαδραματικούμενων. Πρόβ.
 καὶ Βιργ. Αἰν. Γ' 13 Εὐρ. Ex. 1—34 Παρ' Οὐκήρω Ιλ. Ζ. 406—
 417 φέρεται ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφρονευσε τὸν Πολυδώρον ἀλλ' ὁ Οδίδιος
 ἀκολουθεῖ τῷ Εὐριπίδῃ καὶ ἄλλοις.
- 8) Εὐρ. Ex. 35—50
 9) Εὐρ. Ex. 106—115
 10) Εὐρ. Ex. 521—582
 11) Κοιν. Σμύρ. τῶν μεθ' Οὐκηρον ΙΔ' 297 καὶ ἐφ.
 12) Εὐρ. Ex. 475—480
 13) Διὰ τοῦ στίχου τούτου ἀπόδιδοται μὲν ἀκριβῶς τὸν ἐν τῷ λατι-
 νικῷ κειμένῳ ἡμετέριον

Soli mihi Pergama restant

ἀλλὰ τίνι τρόπῳ μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν κατατροφὴν τῆς Ἰλίου λεί-
 πεται τῇ Ἐκάθῃ τὸ τῶν Περγάμων ἀστυ, νῦν μάλιστα εἰς δουλείαν
 ἀπαγομένη καὶ κλαιούσῃ τὴν σφραγίσαν κόρην; οἱ σχολιασταὶ δια-
 τείνονται ὅτι ἡ Ἐκάθη μηνούνεούσα ἔτι τῶν Περγάμων ἔννοει «τοὺς
 κυνόνους» καὶ τὸν φόδον τῶν ἐπικειμένων κακῶν», ἥπερ συνεπάγεται ἡ
 δῆσις τῆς πόλεως τούτου δ' ἔνεκα, in cursuque mens dolor est;

ἀλλὰ καὶ οὕτω τῶν κακῶν οὐ φαίνεται τὸ τέλος,
 καὶ ἀλλαὶ διαδέχονται οὖδεν τὰς οὐδύνας.

τούτεστι, πᾶς μὲν τοῖς λοιποῖς ἀπώλετο ἡ Ἰλίος· ἀλλὰ καὶ πέρ απο-
 λομένη ἐμοὶ μόνη (τῇ Ἐκάθῃ) οὐκέτι ἀπώλετο, «διότι τὰ ἐκ τῆς
 ἀλώσεως κύτης δεινὰ οὐ παύονται ἐπισωρευόμενα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου».

("Ἀκολουθεῖ").

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΛΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΕΝ ΤΗ: ΚΟΙΝΩΝΙΑ:

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΙ ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ 32ου ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΥΠΟ

ΑΝ. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ, ιατροῦ,

τῇ 10ῃ Μαΐου 1892, ἐπετείῳ ἑορτῇ.

Παναγιώτατε Δέδποτα,
Σεβαδιώτατοι Ιεράρχαι,Εὐγενέσταται Κυριάτι καὶ Κύριοι καὶ πᾶσα ἡ φιλόδουσις καὶ
 φιλόκαλος δημήγυρος.

Ψήφῳ εὐμενεῖ τῶν ἐριτίμων ἐταίρων τοῦ Ἐλληνικοῦ Φιλολογικοῦ
 Συλλόγου πρόσδρος τοῦ ἀρχομένου συλλογικοῦ ἔτους ἀναδειχθείς, θεμυ-
 τάτην ἐκφράζω δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ τιμῇ καὶ τῇ συμπα-
 θεῖ τῶν πρός με εὐγενῶν αὐτῶν αἰσθημάτων ἐκδηλώσει ταύτῃ ἀλλ'
 ἔρωτῷ· ἐπίτευχον καὶ τοῦ οὐ ἐστοχάζοντο σκοποῦ; «Οταν ἀνελγίσθην
 τὸν ψηλὸν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου προορισμὸν καὶ τοὺς εἰς ἐπίτευξιν
 αὐτοῦ μετ' αὐθεντικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ κύρους ἔργασθεντας καὶ διε-
 πρέψαντας, ὑπὸ ἀληθοῦς κατελήφθην μελαγχολίας, διότι εἰς ἐμέ πολλῷ

ἀντῶν ὑποδεέστερον, δι' ἀμφιβόλου δ' ἀξίας προστόντων πεπροκισμένον, ἐνεπιστεύθησαν οὐνομα ἀγαστὸν καὶ ἀξίωμα οὕτω ἐπίζηλον ἀλλ' εἰς
 τοις μείζονα μακρικάντας ἐνέβαλε με καὶ η τοῦ ἀποχωροῦντος τέως προε-
 δρου κληροδοτούμενη εὐσυνειδητος τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσις, ἢ καλ-
 κέντερος ὑπομονή καὶ ἐπιμονή, καὶ η ἀκάματος ὑπέρ τῶν συμφερόντων
 τοῦ Συλλόγου ἐμελοθυσία, ἀρέται ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῖν κανωνικῆ κατα-
 στάσει σπανίως ἀπαντῶσαι, καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ διαδόχου ἀναλαμβανόμενον
 ἔργον πλέον εἴποτε δυσχερεῖς καθιστῶσαι, ὅταν δ' ὡς ἐκ περισσοῦ ἐσκέ-
 φθην, ὅτι ἐν τοιαύτῃ τῶν γραμμάτων ἔστη, ἐν η παρίσταται δ' τε ἀνώ-
 τατος πνευματικὸς ἡμῶν ἀρχηποίημν καὶ οἱ ἔκκλησιστικοὶ καὶ πολιτι-
 κοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν λογάδες, ωφελον καὶ γνωμαντικῶς τὴν προσφέρω τὴν κατ' ἔθνος
 πάρατιθεμένην εἰσφοράν, τότε πλέον ἡσθάνθην τῶν ἐμῶν πνευματικῶν
 δυνάμεων τὴν ισορροπίαν κλονίζομενην καὶ τὸ θάρρος μειούμενον εὐ-
 τυχῶς ὅμως τῶν φίλων ἐταίρων τὰ φιλαδελφαὶ αἰσθήματα περιτράνως
 ἐκδηλωθέντα κατώρθωσαν νὰ καταστηγήσωσι τὰς ἐν ἐμοὶ γεννηθείσας
 ἀμφιβολίας καὶ νὰ περιβίλλωσι διὰ σθεναρῆς ὑποστηρίξεως ἀνδρῶν τῶν
 παρ' ἡμῖν ἐμβριθεστάτων τούτου ἐπιτευχέντος, οὐδὲν ἀπέμενε πλέον,
 καὶ θαρρῶν διέρρηξα τὸν στενὸν καὶ ὅλως εἰδικὸν τῶν ἐμῶν μελετῶν κύ-
 χλον, οὐαὶ εἰσέλθω εἰς δρίζοντα εὐρύτερον καὶ πραγματευθῶς ζήτημα γε-
 νικόν, ζήτημα οὐφίστης κοινωνικῆς σπουδαιότητος· ητοι περὶ τῆς
 κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐφ' ω καὶ
 ἐπικαλούμαι τὴν ἐπιείκειαν καὶ εὐμένειαν τῆς γερασμίας καὶ εὐγενοῦς
 ταύτης δημηγύρεως.

Τὸ περὶ κλήσεως καὶ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ζήτημα ἔχει τὴν
 ἀρχὴν αὐτοῦ ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων, καὶ ἡ σχολήθησαν εἰς αὐτὸν μέ-
 κρι τῆς σημερον οἱ μέγιστοι ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς ἐπιστήμαις· ἐνταῦθα
 ἐπίσης, ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1861 τὸ πρῶτον συνήρχοντο οἱ πρῶτοι ἰδρυ-
 ματεῖς τὸ θρυμμα τοῦτο, συγεζήτησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ζήτημα, οἷως
 οὐχὶ τόσον ἀπὸ σκοποῦ ὅσον ἐξ ἐνστίκτου· οἱ ἐνυμούσμενοι ἐκ τῶν ἀρ-
 χαιοτέρων καὶ τῶν νεωτέρων, οἱ μελετήσαντες τὴν ιστορίαν τοῦ Συλλόγου
 παρετάρησαν ὅτι ἡ συζήτησις ἐκείνη προυκάλεσε δύο διασκεριμένας
 ὑπὸ διαφόρων λαγίων ὑποστηριχθείσας γνώμας, καὶ ὁ ἄλλος μερέ-
 χοντο τὴν γυναικὰ σύζυγον πιστήν καὶ μητέρα φιλόστορογν, οἱ δὲ σὺν
 ταῖς ἀρεταῖς ταύταις τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα, ὡς δ ἀνήρ,
 ἔχουσαν καὶ δικαίως τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν διεκδι-
 κούσαν καὶ δὴ καὶ τὴν παντελῆ αὐτῆς κειραφέτησαν. Τὸ λεπτὸν τοῦτο
 ζήτημα διὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ιδιότητα τῶν ἐν τῇ συζήτησει
 ταύτης μετασχόντων ἀνεπίλυτον καὶ μετέωρον διατελέσαν, ἀνέλαβε τότε
 καὶ διὰ μελέτης σοθερᾶς περὶ τῶν δικαιοτήτων καὶ διαφόρων κατά τε
 τὴν ἀνατομικήν, φυσιολογικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἐποφθιν ἐν ἐκτάρεψι τῶν
 φύλων ἀνέλυσε καὶ διηγήρησεν διερυματίης καὶ θαλερὸς ἔτι πρεσβύ-
 της Σπυρίδων διαμορφέντης πρὸς Διός, ἀφετε ἡμῖν τὰς γυναικὰς γυναι-
 κας, καὶ τοὺς ἀνδρας ἡμῖνες εἶναι εἴπε, καὶ πάγτες ἐστίγματα.

Ἐάν σημερον μετὰ πάροδον ἐνιαυτῶν περίπου 30 ἀνασκαλεύω τὸ
 σοθερὸν τοῦτο ζήτημα, αἵτια εἶναι η ἐξαιρετικὴ σπουδαιότης τῆς ἐπιρ-
 ροῦς καὶ δυνάμεως τῆς γυναικὸς ἐν τῷ κοινωνικῷ ὄργανοισμῷ παντὸς
 ἔθνους καὶ δὴ καὶ τοῦ ἡμετέρου, διότι ἐκ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀλη-
 θείας ταύτης ἐξαρτάται η φυσικὴ καὶ πνευματικὴ ρώμη, η ἔθνεικὴ οὐγεία.
 Οπως δυνηθῶσεν νὰ καθορίσωμεν τὴν κλησιν καὶ τὸν προορισμὸν τῆς
 γυναικός, ητοι δοπία τις ἡ δρᾶσις καὶ λειτουργία αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ,
 ἀνάγκη νὰ προταχθῇ διρισμὸς τῆς κοινωνίας καὶ νὰ κατανοθῇ η ἔννοια
 αὐτῆς ταύτην κατανοοῦμεν ἀντιπαραβάλλοντες πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου·
 διανθρώπος, ὡς γνωρίζετε, συνίσταται ἐξ ὄργανων συνθέτων, δι' εἰδικῆς
 καὶ κανονικῆς λειτουργίας ἀποσκοπούντων εἰς τὴν μπαρξίαν καὶ τὴν ζωὴν
 αὐτοῦ· η κοινωνία, ὡς δ ἀνθρώπος, εἶναι ὄργανοισμὸς σύνθετος. ὄργανοι-
 ισμὸς συγκείμενος οὐχὶ ἐξ ἀνδρῶν ἀπλῶν καὶ γυναικῶν, ἀλλ' ἐξ ὄργανων
 συνθέτων, τεινότων εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ζωὴν αὐτῆς, ητοι ἐκ τοῦ
 τελείου ἀνθρώπου, ὡς ἔννοιαούμενον αὐτὸν ἐν τῇ ἐνώσει ἀνδρὸς καὶ γυναικός,
 η ὅπερ ταύτων ἐν τῆς οἰκογενείας· η κοινωνία αὔρατὲν δύναται νὰ συγ-
 κροτηθῇ ἐξ ἀτόμων, μὴ δυναμένων καθ' εὔατα καὶ διάρξωσιν, ἐκ φυσικῆς
 διανάγκης οὐφίσταται καὶ ζῆ μόνον διὰ τῆς συνενώσεως αὐτῶν, ητοι διὰ
 τῶν ὄργανων μορίων, καὶ ταῦτα εἶναι αἱ οἰκογένειαι κατὰ ταῦτα καὶ
 κοινωνία η ἐπιλεγομένη καὶ πολιτική, ὡς καὶ ἐν ταῖς ζώσις παρατηρε-